

SEGES
INNOVATION

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

NATURKALENDER 2023

JANUAR

Vilde bier, sommerfugle og andre bestøvende insekter er i tilbagegang i den danske natur. Det skyldes blandt andet, at de mangler føde i form af nektar og pollen fra blomster. Du kan hjælpe dem ved at sørge for masser af blomstrende planter på din bedrift.

De fleste insekter foretrækker vilde, danske plantearter. Mange af dem findes allerede langs vejkanter, markskel, levende hegn og på naturarealerne. Det handler bare om at lægge mærke til dem og give dem de bedste betingelser for at blomstre – både til glæde for dig og insekterne.

UGE 1
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15
UGE 2

01
2023

UGE 3
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
UGE 4
UGE 5

FEBRUAR

De bestøvende insekter har brug for vilde, blomstrende planter og buske igennem hele sæsonen fra april til september.

Derfor er det ikke nok at tilså et areal med en 'bivenlig' frøblanding af arter, der kun blomstrer i højsommeren som fx honningurt eller solsikke. Sørg i stedet for at give plads til flere naturligt blomsterrige områder, gerne kombineret med levende hegn af pil, hvidtjørn, slåen, og brombær. Det vil give bierne masser af føde – også tidligt og sent på sæsonen.

01 02 03 04 05 | 06 07 08 09 10 11 12 | 13 14 15

UGE 6

UGE 7

02
2023

16 17 18 19 | 20 21 22 23 24 25 26 | 27 28

UGE 8

UGE 9

MARTS

Pesticider og gødning er vigtige i markdriften, men uønskede udenfor marken. Her kan de skade insekterne og reducere de vilde planter blomstring. Undgå derfor altid at sprøjte vej- og markkanter.

Ved at passe på markkanternes vilde planter giver du bedre betingelser for insekter, samtidig med at planterne optager pladsen for uønskede ukrudtsarter.

Afdrift af helt små dråber fra pesticider kan ikke helt elimineres ved de få meter tættest på markkanten – selv med 90 procent afdriftsreducerende teknik. Luk derfor de yderste dyser, når du bruger skadedyrsmidler.

01 02 03 04 05 | UGE 10
06 07 08 09 10 11 12 | UGE 11
13 14 15

03
2023

16 17 18 19 | UGE 12
20 21 22 23 24 25 26 | UGE 13
27 28 29 30 31

APRIL

Mælkebøtter deler vandene: Nogle ser dem som besværligt ukrudt, mens andre holder af det smukke syn, når de gule blomster farver græsplæner, enge og vejkanter i det tidlige forår.

Spørger man insekterne, er der dog ingen tvivl: mælkebøtter er en særdeles kærdkommen energibombe for de mange arter af bl.a. humlebi-er, der vågner sultne op fra deres vinterhi. Prøv derfor at skåne mælkebøtterne for slåning – i hvert fald nogle steder på din bedrift.

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15

UGE 14

UGE 15

04
2023

16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

UGE 16

UGE 17

MAJ

Kællingetand er en gul ærteblomst med tredelte blade og kraftige, gule blomster. Det er uvist, hvordan arten har fået sit navn, men måske skyldes det, at de gule blomster ligner skæve tænder lidt. Almindelig kællingetand findes ofte på næringsfattige lokaliteter som heder, overdrev, brakmarker og i vejkanter.

Kællingetand blomstrer i juni og juli, hvor især humlebier og sommerfugle besøger planten flittigt. Desuden er den foderplante for mange forskellige insekters larver, bl.a. den farverige sommerfugl 'almindelig blåfugl'.

UCE 18

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15

UCE 19

UCE 20

05
2023

16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

UCE 21

UCE 22

JUNI

Hvid okseøj – også kendt som marguerit – er uofficielt Danmarks nationalblomst. Den er værd at kende på grund af sine gode egenskaber som insekt-plante, da mange forskellige arter henter nektar på planten.

Den er en kurvblomst, hvor mange små blomster danner den gule midte og den hvide rand. Hvid okseøj er ret almindelig i hele Danmark, og trives langs vejkanter, på græsland og på dyrket jord. Her blomstrer den fra midt på sommeren til det tidlige efterår. Den kan forveksles med plantearten lugtløs kamille, men kendes på sine hele, savtakkede blade.

01 02 03 04 | UGE 23
05 06 07 08 09 10 11 | UGE 24
12 13 14 15

06
2023

16 17 18 | UGE 25
19 20 21 22 23 24 25 | UGE 26
26 27 28 29 30

JULI

Skal du kende bare én insektvenlig planteart, så skal det være blåhat! Den blå 'hat-formede' blomst er ikke bare smuk at kigge på, den er også i særklasse, når det kommer til at producere masser af nektar og pollen. Derfor er der altid en summende trængsel af sommerfugle, bier og biller omkring enhver blåhat-blomst.

Blåhat er mest almindelig på tør, sandet jord og ses ofte langs markveje og på tørre skrænter. Den blomstrer primært i juni til august, men man kan være heldig at se dem blomstre helt frem til slutningen af september.

01 02 UGE 27 03 04 05 06 07 08 09 10 UGE 28 11 12 13 14 15

07
2023

16 UGE 29 17 18 19 20 21 22 23 UGE 30 24 25 26 27 28 29 30 UGE 31 31

AUGUST

Vild gulerod er en skærmpolante, som kan blive op til 80 cm høj. Den ses ofte langs vejkanter, på bakker og skråninger. Her står de lette, hvide blomsterklaser som en smuk sky hen over vegetationen fra juli til september.

Blomsterne tiltrækker både svirrefluer, biller, hvepse, bier og sommerfugle. Efter blomstringen bøjer blomsterskærmen sig ind mod skærmens centrum, så den får en tæt redeagtig struktur. Nulrer du bladene fra planten, dufter de dejligt af gulerod.

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15

UCE 32

UCE 33

08
2023

16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

UCE 34

UCE 35

SEPTEMBER

De stikker, og de spreder sig som besværligt ukrudt. Derfor er tidslerne ikke lige velkomne alle steder. Men kigger man nærmere på dem, vil man hurtigt opdage, at tidslernes høje, farverige blomsterstande virker som fyrtårne, der tiltrækker humlebier, svirrefluer og sommerfugle fra nær og fjern.

Derfor er der altid et rigt, summende liv omkring enhver tidsel. Det gælder ikke mindst horse-tidslen, som er en kraftig tidsel med store blomsterkurve. Prøv derfor, om du kan give plads til blomstrende tidsler et par steder på din bedrift, hvor de ikke er et problem for markdriften.

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15

UCE 36
UCE 37

09
2023

16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

UCE 38
UCE 39

OKTOBER

Rødkløver er en særdeles god kilde til pollen og nektar for både bier og sommerfugle. Flere arter af insekter bruger også rødkløver som foderplante for deres larver. Blandt andet sjældne sommerfuglearter som engblåfugl og seksplettet køllesværmer. Derfor er det en god idé at følge anbefalingerne om insektvenlig slåning (se kalenderens november).

Rødkløver gror på fugtig og næringsrig jordbund i enge, grøfter og skovbryn, hvor den blomstrer fra maj til september.

01 | 02 | 03 | 04 | 05 | 06 | 07 | 08 | 09 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15

10
2023

16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31

NOVEMBER

Græsning med heste eller kvæg er effektivt til at fremme blomsterrige naturarealer. Hold et lavt græsningstryk om sommeren, så planterne kan blomstre, og sørg for at der bliver græsset i bund efterår/vinter, så der er lys til nye blomster om foråret.

Undgå så vidt muligt at tage slæt i blomsternes højsæson fra juni til august, da det fjerner insekternes fødegrundlag. Slæt i maj (inden blomstring) eller september/oktober (efter frøsætning) kan være med til at fremme blomstringen i sommerperioden. Fjern det afslåede plantemateriale, da det ellers skygger for nye planters vækst.

DECEMBER

Overvej, om du har mulighed for at tage urentable eller ukurante arealer i marken ud af dyrkning. Tørre, sandede jorde og arealer, der ligger op ad natur, har stort potentiale til at blive gode levesteder for insekterne.

Varigt udtag har størst effekt for insekter, og her kan du lade de vilde planter komme af sig selv. Det er billigere, og du opnår en naturlig sammensætning af planter, som er bedre for insekterne. Hvis arealet omlægges jævnligt, så brug en frøblanding med planter, som ikke findes i den vilde natur. Det kan f.eks. være honningurt, kornblomst, kornvalmue, hjulkrone og solsikke.

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15

UCE 49

UCE 50

12
2023

16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

UCE 51

UCE 52

Naturkalender 2023 er produceret af
SEGES Innovation og finansieret
af Promilleafgiftsfonden.

Redaktion: Rikke Rørby Graversen
Grafik: Mona Olin Hvidberg
Fotos: SEGES Innovation

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug